

โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

พลเอกนวล-คุณหญิงบานชื่น จันทร์ตรี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสงขลา

๑. ความเป็นมา / พระราชดำริ

เนื่องจากปัญหาความยากจน และความทุกข์ยากของราษฎรในถิ่นทุรกันดารห่างไกลการคมนาคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนมักจะขาดแคลนอาหารจากการผลิตที่ไม่พอเพียง และการบริโภคไม่ถูกต้อง ทำให้เยาวชนในพื้นที่ดังกล่าว เติบโตอย่างไม่มีคุณภาพ ร่างกายอ่อนแอ

ด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน ด้วยทรงพระเมตตาที่จะช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาส หรืออยู่ในถิ่นทุรกันดาร ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยทรงเล็งเห็นว่าการพัฒนาจะนำไปสู่การเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก ทั้งร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์ได้อย่างเต็มศักยภาพ ทำให้เด็กเติบโตอย่างคนมีคุณภาพ เป็นกำลังที่จะช่วยพัฒนาชุมชนของตนเองและประเทศชาติต่อไป

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงห่วงใยในภาวะโภชนาการของเด็กนักเรียน และเยาวชน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคต ทรงมีดำริว่า “เยาวชนเหล่านี้ควรจะได้รับการดูแลสุขภาพอย่างถูกหลักโภชนาการ โดยโรงเรียนจัดให้มีการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ขึ้นภายในโรงเรียน หรือสถานที่ใกล้เคียง เพื่อให้โรงเรียนมีรายได้จากการประกอบกิจกรรมดังกล่าว และนำมาเป็นค่าอาหารกลางวันนักเรียนตลอดไป” ทรงเริ่มต้นจากการดำเนินงานในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนและขยายผลต่อไปยังโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียน และโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม โดยมุ่งเน้นให้นักเรียน ครู และผู้ปกครองร่วมทำการเกษตรในโรงเรียนแล้ว นำผลผลิตที่ได้มาประกอบเป็นอาหารกลางวัน ซึ่งนอกจากช่วยแก้ปัญหา การขาดแคลนอาหารกลางวันแล้ว ยังทำให้นักเรียนได้รับความรู้ด้านโภชนาการและด้านการเกษตรแผนใหม่ที่สามารนำไปใช้ประกอบเป็นอาชีพต่อไป

๒. การสนองพระราชดำริ / การเข้าร่วมโครงการของกรมวิชาการเกษตร

ตามที่สำนักงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน พลเอกนวล-คุณหญิงบานชื่น จันทร์ตรี ตั้งอยู่ที่บ้านแกแตะ หมู่ ๕ ตำบลธารคีรี อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ได้มีหนังสือขอความอนุเคราะห์ สนับสนุนโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันไปยังกรมวิชาการเกษตร ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ เพื่อให้ศูนย์วิจัยพืชไร่สงขลาสนับสนุนการปลูกพืช และองค์ความรู้เพื่อทำการปลูกพืชอาหารบนพื้นที่ ๑ ไร่ ร่วมกับการฝึกปฏิบัติของคณะครู นักเรียน และผู้ปกครองของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน กรมวิชาการเกษตรโดยรองอธิบดี วิณา พงศ์พัฒนานนท์ จึงได้มอบหมายให้ศูนย์วิจัยพืชไร่สงขลาดำเนินการปลูกพืชในพื้นที่แปลงเกษตรของโรงเรียน และขยายการเพาะปลูกไปยังบ้านเรือนของนักเรียน และให้ดำเนินการอย่าง

ต่อเนื่อง และให้ความสำคัญเป็นกรณีพิเศษ ในปี ๒๕๕๙ มีการเปลี่ยนหน่วยงานรับผิดชอบ เป็นศูนย์วิจัย และพัฒนาการเกษตรสงขลา ดำเนินการต่อ

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ วัตถุประสงค์ทั่วไปของโครงการ

๓.๑.๑ เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการครบตามเกณฑ์ ตลอดช่วงการศึกษา

๓.๑.๒ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตร โภชนาการ การแปรรูปและถนอมอาหารแก่ครู นักเรียน และผู้ปกครอง

๓.๑.๓ เพื่อสร้างทักษะทางการเกษตรให้นักเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบอาชีพต่อไป

๓.๑.๔ เพื่อสร้างแหล่งพันธุ์ดีของชุมชน

๓.๒ วัตถุประสงค์เฉพาะในส่วนของงานวิชาการเกษตร

๓.๒.๑ เพื่อผลิตพืชอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการให้นักเรียน และครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน พลเอกนวล-คุณหญิงบานชื่น จันทร์ตรี ให้เพียงพอต่อความต้องการ

๓.๒.๒ เพื่อฝึกหัดให้ครูและนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติการดูแลรักษาพืชชนิดต่าง ๆ ตามความเหมาะสมแก่วัยของนักเรียน และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปลูกในครัวเรือนของนักเรียน

๓.๒.๓ เพื่อนักเรียนได้เกิดความรักในอาชีพเกษตร ได้เรียนรู้การเจริญเติบโตของพืชประกอบในวิชาเรียนของนักเรียนได้

๓.๒.๔ เพื่อให้โรงเรียนมีรายได้จากการขายผลผลิตที่เกินความต้องการของโรงเรียนแก่ประชาชนที่อยู่ใกล้เคียง และนำรายได้มาใช้จ่ายสำหรับการจัดซื้ออาหารที่จำเป็นที่ไม่สามารถผลิตได้ในโรงเรียน เพื่อเป็นอาหารกลางวันแก่นักเรียนต่อไป

๔. พื้นที่เป้าหมาย

๔.๑ พื้นที่เป้าหมายของโครงการ

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน พลเอกนวล-คุณหญิงบานชื่น จันทร์ตรี ตั้งอยู่ที่ บ้านแกแตะ หมู่ ๕ ตำบลธารคีรี อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

๔.๒ พื้นที่เป้าหมายของงานวิชาการเกษตร

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน พลเอกนวล-คุณหญิงบานชื่น จันทรตรี ตั้งอยู่ที่ บ้านแกแคะ หมู่ ๕ ตำบลธารคีรี อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา และหมู่บ้านประชาชนที่อยู่ใกล้เคียง โรงเรียน

๕. หน่วยงานรับผิดชอบ

๕.๑ หน่วยงานรับผิดชอบหลักของโครงการ

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา

๕.๒ หน่วยงานวิชาการ

๕.๒.๑ หน่วยงานหลัก

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสงขลา

๕.๒.๒ หน่วยงานร่วมดำเนินการ

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๘

๖. งบประมาณ

๖.๑ งบประมาณวิชาการเกษตร

๑๐๐,๐๐๐ บาท

๗. ผลการดำเนินงาน

๗.๑ กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

๗.๑.๑ แปลงต้นแบบ / แปลงสาธิต

สืบเนื่องจากการเตรียมพื้นที่เพื่อเพาะปลูก และแจกจ่ายภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนั้น ไม่สามารถเพาะพันธุ์ไม้ดังกล่าวได้ จึงปรึกษากับทางคณะครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และได้ลงความเห็นว่ามีจำเป็นต้องสร้างโรงเรือนเพาะชำ และควรดำเนินการปลูกผักและพืชตระกูลถั่ว บนชั้นหลัก เพื่อนำมาเป็นอาหารกลางวันและช่วยสนับสนุนให้เด็กได้ทานผัก เพื่อเพิ่มวิตามิน แร่ธาตุ และใยอาหารให้กับเด็ก ทั้งนี้จึงได้ดำเนินงาน สร้างชั้นหลักสำหรับเพาะปลูกจำนวน ๓ ชั้นเพื่อปลูกผักสำหรับอาหารกลางวัน โดยเริ่มปลูกผักบนชั้นตั้งแต่เดือนมีนาคม ๒๕๖๐ และใช้ปุ๋ยหมักเติมอากาศที่ผลิตในศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสงขลาในการปลูกผัก และดำเนินการปลูกจนถึงปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ของโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูล รวมทั้งเพาะพันธุ์เมล็ดพืชชนิดต่างๆ เพื่อแจกจ่ายให้กับเกษตรกรใกล้เคียง

๗.๑.๒ ดำเนินการเพาะพันธุ์พืชเพื่อแจกจ่ายให้กับผู้ปกครองและแบ่งปันมาเป็นอาหาร

กลางวัน จำนวน ๓๐ ราย

๗.๑.๓ ขยายผลงานเทคโนโลยีโรงต้นแบบปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศ อยู่ในช่วงการ

ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จและเริ่มหมักปุ๋ยได้ช่วงเดือนกันยายน

๘. ปัญหา / อุปสรรค

การดำเนินงานค่อนข้างไม่ราบรื่นเนื่องจากเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบใกล้เคียงกับโรงเรียน ตชด. ทางเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนให้ชะลอการดำเนินการ จึงไม่ได้เข้าไปจนกว่าเหตุการณ์จะดีขึ้น และทางโรงเรียนเปลี่ยนผู้บริหารจึงทำให้งานล่าช้ากว่าเป้าหมาย

ภาพกิจกรรม

แปลงสาธิต (ชั้นเหล็ก) สำหรับเพาะปลูกผักเป็นอาหารกลางวัน

